

Za Vladimírem Svatoněm

Časopis *Svět literatury* byl od svého vzniku do konce loňského roku spjat s Vladimírem Svatoněm (19. 7. 1931 — 26. 12. 2018). Založení časopisu navrhl v roce 1990, na prezídiu Akademie věd dostal okamžitý souhlas. V následujícím roce vyšla první dvě čísla *Světa literatury* a po celých dvacet osm let byl Vladimír Svatoň jeho vedoucím redaktorem. Komparatistickou koncepci časopisu určil s jasnou představou znalce evropské literatury, literární historie a teorie, filosofie i evropských dějin. Otevřel ji celé euroamerické oblasti, s výhledy do jiných literatur a kultur.

Vladimír Svatoň se věnoval studiu literatury s plným soustředěním: čtení, psaní, přemýšlení o literatuře byl jeho způsob života. Díky mimořádné sečtlosti, výborné paměti a smyslu pro souvislosti patřil k nejvzdělanějším lidem v této zemi. Od roku 1955 pracoval v Československé akademii věd, kde politický vývoj nejen změnil název akademického ústavu, ale zejména po roce 1968 zbrzdil Svatoňovu vědeckou a publikační dráhu právě na vrcholu zralosti. K nelibosti oficiálních činitelů se Vladimír Svatoň hlásil k hermeneutice a ruskou literaturu, svůj nejbližší obor, interpretoval kriticky v její specifčnosti, v konfrontaci s evropskou kulturou. Věnoval se klasické literatuře, v níž pro něho vévodil Puškin, i svébytnému ruskému myšlení, literární teorii formalistů a Bachtina i ruské poezii. Spjoval ostré racionální myšlení a uměleckou vnímavost pro jazykové dílo.

Po změně režimu v listopadu 1989 se Vladimír Svatoň energicky podílel na změně akademického prostředí v novém oddělení světové literatury v Ústavu pro českou a světovou literaturu AV ČR. Mohl konečně vydat první knihu svých studií *Epické zdroje románu* (1993). Zrušení oddělení světové literatury a přechod na Filozofickou fakultu UK v roce 1993 ho přivedl do nečekané změny: ve svých dvašedesáti letech zahájil pedagogickou dráhu, k níž dříve netíhnul, ale ve které našel pro dalších dvacet čtyři let nový impuls a smysl své práce. Na Filozofické fakultě se Vladimír Svatoň brzy habilitoval, v roce 2002 byl jmenován profesorem. Možnost působit na komparatistickém pracovišti, založeném Oldřichem Králem, stejně jako spolupráce v Ústavu východoevropských studií mu umožnila nově realizovat celoživotní srovnávací pojetí studia literatur nad jejich národními hranicemi. Byl spolueditorem několika komparatistických sborníků a kolektivních monografií, z nichž poslední je rozsáhlá mezinoborová kniha *Pokusy o renesanci Západu* (2016). Vydal další čtyři vlastní monografie, úsporně a přesně formulované, od knihy *Z druhého břehu* (2002) po nedávný titul *Na cestě evropským literárním polem* (2017). Svou představou komparatistiky vytvářel pro-

stor pro integraci filologických oborů kolem našeho časopisu, který také každoročně pořádá diskuse k vybraným otázkám.

Na fakultě přednášel profesor Svatoň velice rád a skvěle, přednášky měl hluboce promyšlené i rétoricky připravené, uváděl studenty do inspirativního duchovního světa a nejednou byl odměněn jejich potleskem. V komorním dialogu vedl doktorandský seminář. Několik let také učil na Literární akademii Josefa Škvoreckého, kde byl jedním z nejoblíbenějších pedagogů. Spolupracoval jako člen vědecké rady s Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích. Vladimír Svatoň pracoval soustředěně i v pokročilém věku, přednášky „Evropské myšlení o literatuře“ vedl na Filozofické fakultě až do roku 2016/2017, kdy letní semestr pro nemoc nedokončil.

V akademickém prostředí byl Vladimír Svatoň vždy nezařaditelný a nemanipulovatelný, přitom oplýval vlídností a smyslem pro humor. Kolegy a přáteli byl ctěn jako vynikající vzdělanec a velkorysý člověk.

Redakce